

Schadeafhandeling bij dienstongevallen

Informatiebrochure voor medewerkers veiligheidsregio's

V1. Januari 2024

Introductie

Deze brochure gaat in op de schadeafhandeling bij dienstongevallen. Dienstongevallen zijn ongevallen die plaats vinden in relatie tot het werk. In een ideale wereld vinden er überhaupt geen dienstongevallen plaats. En als er dan toch een dienstongeval plaatsvindt, dan verloopt de afhandeling op zijn minst vlekkeloos. In onze echte wereld gaat dit helaas nog niet altijd goed. Ongevallen gebeuren nu eenmaal en ook de afhandeling is niet altijd eenvoudig.

Alle 25 veiligheidsregio's hebben daarom de handen ineengeslagen om hier samen een slag in te slaan. De insteek is daarbij goed werkgeverschap bieden bij de afhandeling van dienstongevallen. Onderdeel daarvan is de totstandkoming van een gezamenlijke set aan aanspraken waar je op kan rekenen als jou onverhoopt een dienstongeval overkomt. Wij noemen dat de **Landelijke regeling aanspraken na dienstongevallen**. Hierdoor weet je als medewerker waar je op kan rekenen. Daarbij hebben de veiligheidsregio's ook stappen gezet in de uitvoering. Zij hopen dat je hiermee nog beter geholpen wordt als je er dan tóch mee te maken krijgt.

In deze brochure is op een rij gezet wat er per 1 januari 2024 is veranderd en waarom deze stappen zijn gezet.

Inhoud

Introductie.....	2
Ontstaan Landelijke regeling	4
Landelijke regeling aanspraken na dienstongevallen.....	4
Financiering.....	5
Voor wie is de Landelijke regeling?	5
Wat valt er onder een dienstongeval?.....	6
Wat gaat er voor jou veranderen?.....	6
Repressieve activiteit:.....	6
Pre-existent letsel.....	7
Specifiek letsel.....	7
Terrorisme en groot molest.....	7
Rentes	7
Hardheidsclausule.....	8
Dienstongeval gehad? Wat nu?.....	8
Wat is de rol van het Expertisebureau Risicobeheer?.....	9
Wat is de rol van het Waarborgfonds Veiligheidsregio's.....	9
Meer informatie of vragen?.....	9

Ontstaan Landelijke regeling

Bij het ontstaan van de veiligheidsregio's vanaf 2010 hadden alle veiligheidsregio's hun eigen werkwijze bij het afhandelen van dienstongevallen. Dit was vaak een optelsom van de bestaande ongevallenpolissen van de gemeentelijke brandweren. Na de vorming van de veiligheidsregio's werd duidelijk dat deze polissen niet in alle gevallen goed aansloten op de verwachtingen van zowel medewerker als veiligheidsregio. Regelmatig worstelden veiligheidsregio's ermee hoe ze een dienstongeval goed konden afhandelen.

De conclusie die de veiligheidsregio's samen trokken was: 'dit kan en moet beter.' De vraag die zij zich stelden was hoe ze samen invulling kunnen geven aan aanspraken die recht doen aan jouw werk en die passen bij deze tijd?

Aanspraken zijn: het recht op vergoeding van schade als gevolg van een dienstongeval, bijvoorbeeld medische kosten.

Tegelijkertijd verhardde de verzekeringsmarkt. Dit betekende dat het aantal verzekeraars afnam dat aan de veiligheidsregio's een ongevallenpolis wilde aanbieden. Ook kregen de veiligheidsregio's te maken met sterk oplopende premies en wijziging of versoering van polisvoorwaarden. Hierdoor kwam de verzekerbaarheid van dienstongevallen onder druk te komen staan. Dat leidde tot de vraag: is verzekeren wel het juiste vertrekpunt? En als veiligheidsregio's niet meer alles kunnen verzekeren, kunnen zij dan met elkaar dit risico financieren?

Landelijke regeling aanspraken na dienstongevallen

De veiligheidsregio's hebben daarom samen een regeling opgesteld waar je als medewerker op kan rekenen als je onverhoopt te maken krijgt met een dienstongeval. Hierdoor weet je waar je aan toe bent als je te maken krijgt met schade als gevolg van het ongeval. Deze regeling heet de Landelijke regeling aanspraken na dienstongevallen (hierna: de Landelijke regeling).

Het maakt niet uit bij welke veiligheidsregio het ongeval plaatsvindt. Overal gelden dezelfde aanspraken. Deze is daarmee onderdeel van onze gezamenlijke [rechtspositie](#), de CAR(-UWO) Veiligheidsregio's. Daarbij maakt het niet uit of de veiligheidsregio hiervoor een ongevallenverzekering heeft afgesloten. De financiering van de aanspraken is de zorg van de werkgever.

In de Landelijke regeling zijn passende financiële vergoedingen bepaald. Ook is er aandacht voor het specifieke karakter van ons werk als hulpverleners. Bij de uitvoering worden alle veiligheidsregio's ondersteund door het Expertisebureau Risicobeheer Veiligheidsregio's.

De Landelijke regeling aanspraken na dienstongevallen is **vanaf 1 januari 2024 van kracht**.

Financiering

De veiligheidsregio's financieren de Landelijke regeling met behulp van een collectieve ongevallenverzekering. Daarnaast hebben ze het Waarborgfonds Veiligheidsregio's opgericht. Met dit fonds betalen de veiligheidsregio's aanspraken die niet via de collectieve polis verzekerd zijn. Dit betekent dat alle veiligheidsregio's geld inleggen in het fonds. Daarmee is de financiering van de afhandeling van jouw dienstongeval de zorg van de werkgever.

Voorbeeld: Verzuik jij bijvoorbeeld tijdens een oefening je enkel en moet je naar de fysio? Dan heb je schade geleden door een dienstongeval. Jouw fysiekosten worden dan vergoed op basis van een aanspraak uit de landelijke regeling. Dit wordt of door de collectieve polis verzekerd, maar als deze niet toereikend is, door het waarborgfonds.

We dragen we als veiligheidsregio's de kosten samen en zorgen we dat jij je geen zorgen hoeft te maken om de financiering.

Voor wie is de Landelijke regeling?

De Landelijke regeling is primair bedoeld voor medewerkers met een aanstelling bij de veiligheidsregio. Dat is iedereen die valt onder de CAR(-UWO) Veiligheidsregio's. In de meeste veiligheidsregio's valt daaronder:

- Brandweer (vrijwilligers en beroeps)
- Crisisbeheersing
- GHOR

Ook kantoorpersoneel (ambtelijk personeel) valt onder de Landelijke regeling.

Er zijn veiligheidsregio's waar ook personeel van GGD, ambulance of andere specifieke taakvelden hieronder vallen. Soms vallen deze onderdelen onder een eigen cao, maar is de Landelijke regeling evengoed van toepassing.

De Landelijke regeling is in sommige gevallen ook van toepassing op personen zonder aanstelling bij de veiligheidsregio. Dit is wanneer iemand wel werkzaamheden uitvoert voor de veiligheidsregio en daarbij onder gezag van hen staat. Dit kunnen bijvoorbeeld instructeurs, stagiaires, figuranten en dergelijke zijn. Ook is de Landelijke regeling van toepassing op de jeugdbrandweer. Activiteiten van personeelsverenigingen vallen echter niet onder het bereik van de Landelijke regeling.

Tot 2024 werd op de ongevallenverzekering soms onderscheid gemaakt tussen verschillende groepen medewerkers. Niet iedereen was in alle gevallen verzekerd. Of de dekkingen waren niet gelijk. De Landelijke regeling is van toepassing op alle type medewerkers binnen de veiligheidsregio's, of je nu ambtelijk, beroep of vrijwilliger bent. Iedere medewerker kan immers te maken krijgen met een dienstongeval. Wel wordt rekening gehouden met de bijzondere omstandigheden waaronder repressieve medewerkers hun werk doen. Hierdoor wordt het bereik van de aanspraken verruimd.

Bovendien geldt de Landelijke Regeling ook voor beroeps- en kantoorpersoneel, die daarnaast werkzaam zijn als zelfstandige. Raak je bijvoorbeeld tijdelijk arbeidsongeschikt,

dan kan je als beroeps- of kantoormedewerker vanaf 2024 ook een beroep doen op de Landelijke regeling voor je zelfstandige activiteiten. Dit is eveneens een uitbreiding ten opzichte van wat eerder gebruikelijk was,

Wat valt er onder een dienstongeval?

Het woord zegt het al: een dienstongeval is een ongeval dat gerelateerd is aan de dienst, dus je werk. Het ongeval hangt dan samen met "de aard van de opgedragen werkzaamheden of de bijzondere omstandigheden waarin deze werkzaamheden moesten worden verricht". Eenvoudig gezegd: een ongeval is een dienstongeval als er een verband is tussen het ontstaan van lichamelijk (fysiek) letsel en het werk. Psychisch letsel, zoals PTSS, valt hier niet onder.

De formele definitie van een dienstongeval uit de Landelijk regeling luidt:

Dienstongeval: een ongeval dat in overwegende mate verband houdt met de aard van de aan Betrokkene opgedragen werkzaamheden of de bijzondere omstandigheden waarin deze werkzaamheden moesten worden verricht, tenzij het ongeval aan de schuld of nalatigheid van Betrokkene is te wijten.

Ter illustratie: huis-, tuin- en keukenongelukjes vallen in beginsel niet onder het begrip dienstongeval. Lichamelijk letsel ontstaan tijdens repressieve activiteiten wordt standaard erkend als een 'dienstongeval'. Repressieve activiteiten zijn: keuring, opleiding, oefening of opkomst/uitruk, maar ook een open dag.

Van jou als medewerker verwachten we de nodige voorzichtigheid bij het voorkomen van ongevallen. Een ongeluk zit echter in een klein hoekje en het nemen van risico hoort bij ons vak. Slechts in uitzonderlijke gevallen zal dit van invloed zijn op de vraag of sprake is van een dienstongeval.

Wat gaat er voor jou veranderen?

De belangrijkste verandering is dat er in de Landelijke regeling duidelijk is vastgelegd welke schade en tot welk bedrag jij en/of je hoofdwerkgever of jij als zelfstandige in aanmerking komt. Deze aanspraken gelden in alle veiligheidsregio's. Op een aantal belangrijke onderdelen zijn de aanspraken verruimd ten opzichte van de situatie vóór 2024. Ook zijn er nieuwe aanspraken toegevoegd. Om de aanspraken betaalbaar te houden zijn enkele aanspraken beëindigd.

Repressieve activiteit:

Veruit de meeste ongevallen vinden plaats tijdens repressieve activiteiten. Onder repressieve activiteiten, zoals bedoeld in de Landelijke regeling, vallen activiteiten in het kader van opleiding, oefening, keuring of opkomst/uitruk als ook bijvoorbeeld een open dag. Voor ongevallen die plaatsvinden tijdens deze momenten geldt dat in principe

sprake is van een dienstongeval en de Landelijke regeling daarmee van toepassing is. Dit is een wezenlijke aanpassing van het huidige vertrekpunt, waarbij de verzekeraar bepaalt of sprake is van een ongeval.

We spreken bij ongevallen tijdens repressieve activiteiten van 'dienstongeval, tenzij'. Het is aan de veiligheidsregio als werkgever om eventueel aan te tonen dat er geen sprake is van een dienstongeval, Het 'tenzij' gaat over de goed werknemerschap: het is aan de medewerker om als goed werknemer te handelen, maar het maken van een fouten of een verkeerde inschatting valt daar niet onder.

Dienstongeval, tenzij: Het is aan de veiligheidsregio als werkgever om eventueel aan te tonen dat er geen sprake is van een dienstongeval.

Deze wijziging is een belangrijke verruiming, omdat de definitie verbreed is ('dienstongeval, tenzij') en je als medewerker niet belast wordt met discussies over definities, dekking, et cetera. Ook wordt barotrauma (letsel ontstaan door drukverschillen) standaard erkend als letsel ontstaan door een dienstongeval.

Pre-existent letsel

Er kan ook sprake zijn van letsel dat al aanwezig is vóór het moment van het ongeval. Dat wordt pre-existent (bestaand) letsel genoemd. De verzekeraar brengt dit letsel in mindering op de aanspraak (want het was er al). Bij repressieve ongevallen wordt dit als ongewenst gezien. Immers, je hebt een fysieke keuring afgelegd en bent daarmee geschikt bevonden. Daarom is in de Landelijke regeling opgenomen dat bestaand letsel bij repressieve ongevallen niet in mindering wordt gebracht op de aanspraak. Dit geldt bijvoorbeeld als je niet bekend was met het letsel. Dit is een verruiming op wat er voorheen geregeld was.

Specifiek letsel

Soms is er sprake van letsel, maar wordt dit letsel (nog) niet medisch erkend. Specifiek voor tinnitus, lichtdoorlatende plekken in het trommelvlies als ook voor postwhiplash, is daarom een coulancehalve aanspraak opgenomen. Formeel zijn het letsels die niet erkend zijn, maar we vergoeden ze toch. Ook dit is een verruiming van de huidige aanspraken.

Terrorisme en groot molest

Een dienstongeval als gevolg van terrorisme of groot molest (zoals binnenlandse onlusten) is niet of lastig verzekeraar. In de Landelijke regeling is opgenomen dat ook in die gevallen de aanspraken gelden. Dit is in het bijzonder van belang voor de Quick Response Teams. Dit zijn speciale teams van de brandweer die uitrukken bij aanslagen of terreur in samenwerking met politie. Zij lopen een hoger risico.

Rentes

In geval van overlijden of blijvende invaliditeit/arbeidsongeschiktheid geldt een

aanspraak, waarbij eenmalig een kapitaal wordt verstrekt. Daarnaast gold tot 2024 bij de meeste veiligheidsregio's dat daarnaast een jaarlijkse rente-uitkering werd verstrekt tot aan de AOW-gerechtigde leeftijd. Deze jaarlijkse rente-uitkering wordt beëindigd. Met deze aanpassing worden de uitbreiding van de andere aanspraken gefinancierd. Hiermee ontstaat een evenwichtig pakket.

Hardheidsclausule

Er kan een situatie ontstaan waarin de Landelijke regeling niet voorziet. Het gaat dan om een situatie die onbedoeld was én onvoorzien. Hiervoor is er een hardheidsclausule in de Landelijke regeling opgenomen. Dit is een clausule die zorgt dat je bij een uitkomst die te hard is, nog kunt bijsturen. Dit geeft de veiligheidsregio's de mogelijkheid om af te wijken van de regels in de Landelijke regeling als deze een onbedoeld gevolg heeft. Of de hardheidsclausule van toepassing is en wat de invulling is, dient per geval te worden beoordeeld. Hiermee voorziet de Landelijke regeling in zo'n geval in een maatwerkoplossing, bijvoorbeeld als sprake is van een schrijnende situatie. Dit geeft de mogelijkheid om in uitzonderlijke of bijzondere gevallen in afwijking van de Landelijke regeling een oplossing te zoeken.

Dienstongeval gehad? Wat nu?

Is je een dienstongeval overkomen? Wat vervelend. Jouw werkgever heeft samen met het Expertisebureau Risicobeheer een proces van afhandeling opgesteld. Deze kan per veiligheidsregio verschillen, maar op hoofdlijnen komt dit op het volgende neer:

Stap 1: Meld je dienstongeval bij je leidinggevende. Gezamenlijk vul je een ongevalsformulier in. Dit formulier gaat naar de contactpersoon binnen jouw organisatie, bijvoorbeeld bij HR. Jouw veiligheidsregio deelt het formulier met het Expertisebureau Risicobeheer.

Belangrijk hierbij is dat het formulier zo volledig mogelijk is ingevuld en dat je deze zo snel mogelijk inlevert. Jouw werkgever zal ook de toedracht van het ongeval onderzoeken. Hierover ga je in gesprek.

Stap 2: Je werkgever zal je vragen om je direct onder medische behandeling te stellen als je dat nog niet hebt gedaan. Ook is het belangrijk dat je afstemt met je leidinggevende of je weer inzetbaar bent. Het is dus niet toegestaan om zonder voorafgaande toestemming bijvoorbeeld weer uit te rukken. Zo nodig stemt jouw leidinggevende af met de bedrijfs- of keuringsarts.

Stap 3: Op de achtergrond gaat jouw werkgever nu samen met het Expertisebureau Risicobeheer aan de slag om jouw schade af te handelen. Het kan zijn dat het Expertisebureau Risicobeheer in overleg met jouw veiligheidsregio contact met je zoekt. Het is belangrijk om daar zo goed mogelijk aan mee te werken om de afhandeling zo voorspoedig mogelijk te laten verlopen.

Stap 4: Is je schade niet verzekerd (door jezelf of door de veiligheidsregio), dan wordt de schade in principe vergoed door het Waarborgfonds Veiligheidsregio's. Voor de afwikkeling van jouw schade kan zo nodig een medisch adviseur contact met jou of

jouw behandelaren opnemen. Deze medisch adviseur is aangesteld door het Expertisebureau Risicobeheer en daarmee onafhankelijk.

Belangrijk: de afhandeling van je schade duurt tenminste net zo lang als dat jouw herstel duurt.

Wat is de rol van het Expertisebureau Risicobeheer?

Het Expertisebureau Risicobeheer is opgericht om de Landelijke regeling aanspraken na dienstongevallen op te zetten, te beheren en de veiligheidsregio's te ondersteunen bij de uitvoering. Ook draagt het Expertisebureau Risicobeheer zorg voor de financiering van de Landelijke regeling.

Je werkgever is en blijft verantwoordelijk voor de afhandeling van jouw dienstongeval en het vergoeden van schade. Het Expertisebureau Risicobeheer ondersteunt de veiligheidsregio's bij de afhandeling. Het is goed om te beseffen dat de collega's van het Expertisebureau namens de veiligheidsregio's werken en niet voor een verzekeraar. Dit is een belangrijk verschil met de vorige situatie.

Wat is de rol van het Waarborgfonds Veiligheidsregio's

Alle veiligheidsregio's zijn samen eigenrisicodragers geworden met de oprichting van het Waarborgfonds Veiligheidsregio's. Uit dit fonds kunnen veelvoorkomende schades worden vergoed, maar ook schades die lastig of niet te verzekeren zijn, zoals schade door terrorisme.

Op die manier dragen we de kosten samen.

Meer informatie of vragen?

Neem contact op met je leidinggevende.

Of ga voor meer informatie en meer verhalen naar www.expertisebureauorisicobeheer.nl